

атарсична терапія виступає як форма духовного відновлення, що поєднує етичний, емоційний і релігійно-символічний виміри.

А тому, можемо висновувати, що у постсекулярному суспільстві, травмованому війною, синергія мистецтва й релігії відкриває новий терапевтичний потенціал, який виходить за межі традиційних психологічних або богословських підходів. Запропонована типологія – архетипна, екзистенційна та естетично-катарсична терапія – демонструє різні способи інтеграції релігійного символізму в мистецькі практики, здатні актуалізувати колективну пам'ять, смислотворення й етичну рефлексію. Архетипна модель виявляє універсальні глибинні структури переживання, екзистенційна – активізує усвідомлення свободи, межовості та відповідальності, а катарсична – забезпечує емоційне й духовне очищення через естетичне співпереживання. У своїй сукупності ці підходи формують терапевтичну парадигму, у якій мистецтво постає не лише як естетичний, а й як духовно-релігійний простір символічної репарації. Така методологічна інтеграція є перспективною для розвитку сучасної української гуманітаристики, культури пам'яті та практик духовно-психологічної підтримки в умовах воєнного та поствоєнного часу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Горохолінська, І. В. (2019). Постсекулярність: богословські та філософські інтенції сучасної релігійності. Черн. нац. ун-т.
2. Мадонна з київського метро. *Історія фото жінки з немовлям*. (2022, 20 квітня). BBC News Україна. URL <https://www.bbc.com/ukrainian/news-61166773>
3. Понамаренко, М. (2022). Бога немає... [Допис у соціальній мережі Facebook]. Facebook. URL <https://www.facebook.com/marina.ponomarenko/posts/pfbid0khHF3QqmXzHu7nG3UcPSJ75QD49BKESyh5BqHYPwYLSqV4qoofJFDe2y68TnNcjUl>
4. Тейлор, Ч. (2013). *Секулярна доба. Книга перша*. Дух і літера.
5. Tahrus Zainun Nur Hisyam. (2022). The Coexistence of Faith and Reason: Habermas' Theoretical Framework of the Post-Secular Society. *Masyarakat, Jurnal Sosiologi*, 27(2), Article 19. URL <https://scholarhub.ui.ac.id/mjs/vol27/iss2/19>

УДК 373.3.091.313

Кристина Шевчук,

кандидатка педагогічних наук,

доцентка кафедри педагогіки та методики початкової освіти

факультету педагогіки, психології та соціальної роботи

Чернівецького національного університету

імені Юрія Федьковича

Ганна Шевчук,

здобувачка 3 курсу спеціальності СЗ Міжнародні відносини,

суспільні комунікації і регіональні студії факультету історії,

політології та міжнародних відносин

Чернівецького національного університету

імені Юрія Федьковича

(Чернівці, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ «ПІСНЕЗНАЙКА» У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Реформування початкової освіти в Україні, відповідно до Концепції Нової української школи, актуалізує необхідність упровадження інноваційних технологій, що поєднують навчальну, виховну та здоров'язбережувальну функції. Однією з них є технологія «ПіснеЗнайка», яка інтегрує елементи музикотерапії в освітній процес, сприяє формуванню ключових компетентностей і створює умови для збереження психоемоційного здоров'я учнів.

Як стверджує О. Кононко, музикотерапія є дієвим інструментом розвитку емоційної сфери дитини та її адаптації до навчального середовища. На думку О. Савченко, інтегровані методики забезпечують цілісний розвиток молодших школярів і сприяють реалізації компетентнісного підходу. Технологія «ПіснеЗнайка» відповідає цим засадам, оскільки забезпечує гармонізацію навчального процесу за допомогою музики, ритму й поетичного тексту (Брусиловський, 2009, с. 270).

Технологія «ПіснеЗнайка» є ефективною світовою інновацією, захищеною патентом на винахід. Вона відома як Музикотерапевтична педагогіка. Сутність та принципи реалізації визначають наступні положення:

«ПіснеЗнайка» являє собою цілісну систему ефективних практичних заходів. Мета цих заходів – гармонізація дітей, їхніх педагогів і батьків у процесі навчання.

Важливо зазначити, що ця технологія не є уроками музичного мистецтва. Вона також не є уроками, де знання засвоюються лише за допомогою навчальних пісень у виконанні відомих артистів.

Унікальність «ПіснеЗнайки» базується на наступних компонентах і підходах:

1. Навчальний матеріал. Використовуються оригінальні навчальні пісні, створені на принципах музикотерапії професійними поетами, композиторами та виконавцями.

2. Засоби. Залучаються інтегровані навчальні посібники, зокрема книги, аудіо- та відеодиски.

3. Психофізіологічна основа. Освітній процес організовується на принципово новій психофізіологічній основі – мозковій інтеграції. Це досягається в гармонійному режимі діяльності головного мозку, що передбачає:

- Активну і збалансовану участь правої й лівої півкуль.
- Залучення слухового, зорового й рухового каналів сприйняття інформації.
- Урівноваження психоемоційної сфери.

Переваги використання:

Впровадження «ПіснеЗнайки» в освітній процес демонструє значні лікувально-оздоровчі ефекти та універсальні переваги:

- **Лікувально-оздоровчі ефекти:**
 - Зменшення навантаження на органи зору.
 - Зменшення статичного напруження кістково-м'язової системи.
 - Залучення компенсаторних механізмів організмом.
 - Урівноваження процесів збудження і гальмування у центральній системі всіх слухачів.

- Можливість самореалізації та задоволення життєво необхідної потреби в русі.

- **Універсальність та ефективність:**

- Технологія дає значну економію часу.
- Найбільша перевага технології полягає у тому, що немає меж її застосування – вона є універсальною.

У дослідженнях І. Беха та Т. Гаврилюк підкреслюється, що музичні ритми впливають на вищу нервову діяльність, знижують рівень стресу та сприяють концентрації уваги. Використання пісень у навчанні допомагає уникнути перевантаження, підвищує мотивацію та формує позитивне ставлення до навчання (Гаврилюк, 2021, с.16). Крім того, як зазначає Н. Білоусова, технологія позитивно впливає і на вчителя, підвищуючи його стресостійкість і запобігаючи емоційному вигоранню.

Ключовим завданням інтегрованого курсу «Я досліджую світ» є формування природничої, математичної, соціальної та громадянської компетентностей. Технологія «ПіснеЗнайка» сприяє цьому, активізуючи увагу, пам'ять, мислення та мовлення. Пісенна форма навчального матеріалу забезпечує легше засвоєння складних понять і створює умови для розвитку емоційного інтелекту (Прищепа, 2021, с. 38).

Наведемо конкретні приклади тем інтегрованого курсу «Я досліджую світ», в процесі вивчення яких доцільно використовувати дану технологію.

- **Тема «Вода навколо нас» (2 клас).**

Використання пісні «Краплинка-мандрівниця» дозволяє пояснити кругообіг води в природі. Діти заспівом відтворюють шлях води: дощ – річка – море – пара – хмара. Це допомагає інтегрувати природничу й екологічну складові ЯДС.

- **Тема «Світ чисел» (1 клас).**

Завдяки пісні «Чарівний світ чисел» діти засвоюють склад числа 10. Кожен рядок пісні присвячений певній парі чисел (7 і 3, 6 і 4 тощо), що сприяє формуванню математичної компетентності у невимушеній, ігровій формі.

- **Тема «Моя країна – Україна» (3 клас).**

Використання пісні «Рідний край» допомагає інтегрувати знання з громадянської та соціальної освітньої галузі. Учні спі-

вають про державні символи, красу природи та традиції, що сприяє вихованню національної ідентичності.

• **Тема «Людина і здоров'я» (2 клас).**

Пісня «Весела зарядка» поєднує знання з валеології та фізичну активність. Вона сприяє усвідомленню важливості руху й формуванню навичок здорового способу життя.

• **Бінарний урок «Математика + Іноземна мова» (1 клас).**

Учні одночасно вивчають склад числа 10 та назви кольорів англійською мовою. Пісня допомагає інтегрувати два навчальні предмети, а рухи й спів підтримують концентрацію уваги та емоційний тонус дітей.

Для реалізації технології «ПіснеЗнайка» розроблені спеціальні навчальні комплекти, зокрема «Всесвіт» (для ознайомлення з природничою освітньою галуззю) та «Світ чисел» (математика). Їх використання забезпечує інтегроване засвоєння знань через пісенний матеріал, що відповідає віковим особливостям молодших школярів. Практика застосування цієї технології демонструє її ефективність у проведенні бінарних уроків: наприклад, об'єднання математики (тема «Склад числа 10») та іноземної мови (тема «Назви кольорів») у супроводі музично-пісенного матеріалу. Досвід упровадження, представлений педагогами-практиками (Грибук Л., Борисова Я.), доводить, що така інтеграція підвищує мотивацію учнів та сприяє кращому засвоєнню знань.

На думку Н. Яновської, ефективність інноваційних технологій визначається їхньою здатністю забезпечити гармонійну взаємодію когнітивного й емоційного. Технологія «ПіснеЗнайка» відповідає цій вимозі, адже поєднує навчальний матеріал з позитивним емоційним досвідом (Яновська, 2013, с. 60). Її інклюзивний потенціал, підтверджений у дослідженнях О. Боровець, дозволяє використовувати пісенний матеріал у класах із різним рівнем підготовки учнів, у тому числі з особливими освітніми потребами (Боровець, 2020, с. 74).

Отже, технологія «ПіснеЗнайка» є інноваційним засобом інтегрованого навчання у початковій школі, що поєднує музикотерапевтичний, виховний та здоров'язбережувальний потенціали. Її використання у процесі вивчення курсу «Я досліджую світ»

сприяє формуванню ключових компетентностей, розвитку емоційного інтелекту, зниженню стресу та підвищенню мотивації до навчання. Це дає підстави розглядати «ПіснеЗнайка» як інноваційну технологію, що поєднує виховний, навчальний і здоров'язбережувальний потенціали та відповідає викликам сучасної початкової освіти. Конкретні приклади застосування технології доводять її ефективність і універсальність, що робить «ПіснеЗнайка» важливим інструментом педагогіки Нової української школи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Боровець, О. В. (2020). Інклюзивне навчання в початковій школі: організаційно-педагогічний аспект. *Інноватика у вихованні*, 2(11), 72–77.
2. Брусиловський, А. В. (2009). Музикотерапія. У В. Є. Рожнов (Ред.), *Посібник із психотерапії* (с. 256–274). Медицина.
3. Гаврилюк, Т. (2021). Музикотерапевтичні технології в освітньому процесі початкової школи. *Початкова освіта*, (3), 14–19.
4. Прищепа, О. (2021). Інтеграція музичного мистецтва у зміст гуманітарних предметів початкової школи. *Наукові записки. Серія: Психолого-педагогічні науки (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя)*, (2), 36–41.
5. Яновська, Н. (2013). Коли навчання в радість: методико-педагогічний проєкт «Гармонія інтелекту та здоров'я «ПіснеЗнайка». *Початкова школа*, (1), 60–61.